

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Ured za udruge

Klasa: 700-01/10-01/02

Urbroj: 50419-10-02

Zagreb, 31. kolovoza 2010.

REPUBLIKA HRVATSKA
61 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Prihvatno: 03-09-2010		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
022-03/10-02/02	6524-2	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij.
50419-10-02	1	-

HRVATSKI SABOR

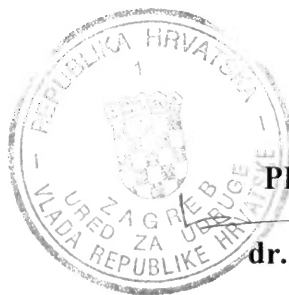
**Nacionalno vijeće za praćenje provedbe
Strategije suzbijanja korupcije
n/p predsjednika Nacionalnog vijeća,
dr. sc. Željko Jovanović, dr. med., mr. oec.**

Predmet: Izvješće o provedbi antikorupcijskih mjera u području odgovornosti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske za 2009. godinu
- *dostavlja se*

Poštovani g. Jovanović,

u svezi Vaše zamolbe za dostavom *Izvješća o provedbi antikorupcijskih mjera u području odgovornosti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske za 2009. godinu* u prilogu ovog dopisa Vam dostavljamo izvješće o provedenim aktivnostima u okviru sedam mjera Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije koje su u nadležnosti Ureda za udruge.

S poštovanjem,

PREDSTOJNIK

dr.sc. Igor Vidačak

Privitak:

- kao u tekstu

Izješće o izvršenju mjera Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije u nadležnosti Ureda za udruge Vlade RH

Uvod

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske nositelj je sedam mjera Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije koje se tiču prava na pristup informacijama te širenja javne svijesti o štetnosti korupcije. Aktivno sudjelovanje Ureda u provedbi antikorupcijskih mjera temelji se na prepoznavanju potrebe preventivnog djelovanja i smanjenja rizika korupcije kroz jačanje suradnje s udrugama i ostalim organizacijama civilnog društva te poticanje veće transparentnosti i odgovornosti u radu državnih tijela. Načelo suradnje s civilnim društvom navedeno je kao jedno od devet temeljnih načela Strategije suzbijanja korupcije (NN 75/2008). Poštivanje tog načela obvezuje sva nadležna tijela državne vlasti u Republici Hrvatskoj na unapređivanje suradnje s civilnim društvom u provedbi antikorupcijskih mjera. Općenito govoreći, vibrantno civilno društvo je uz neovisne medije te učinkovit parlamentarni nadzor važna karika u prevenciji koruptivnog ponašanja te u osvještavanju javnosti o štetnosti korupcije.

Doprinos jačanju suradnje državnih tijela i organizacija civilnog društva u provedbi mjera suzbijanja korupcije

Od samog početka provedbe Nacionalnog programa odnosno Strategije suzbijanja korupcije, Ured za udruge je organizirao deset javnih rasprava o provedbi antikorupcijskih mjera, u uskoj suradnji s organizacijama civilnog društva. Svrha je tih rasprava potaknuti funkcionalnu suradnju i partnerstvo državnih tijela i organizacija civilnog društva u osvještavanju javnosti o štetnosti korupcije te stvoriti ozračje za kontinuiranu objektivnu i nepristranu samoprocjenu i nadzor napretka u suzbijanju korupcije.

Nakon usvajanja Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije u lipnju 2008., Ured je započeo sustavnu provedbu **mjere 184.** (odnosno **mjere 138** u revidiranom Akcijskom planu) *Organizirati okrugle stolove o praćenju provedbe Strategije u suradnji s organizacijama civilnog društva.*

U sklopu obilježavanja tjedna suzbijanja korupcije, u prosincu 2008. Ured za udruge je organizirao okrugli stol na temu ***Civilno društvo i država – suradnja u provedbi mjera suzbijanja korupcije***, u suradnji s Ministarstvom pravosuđa, GONG-om, Transparency International Hrvatska te Hrvatskim novinarskim društvom. U zaključcima okruglog stola istaknuto je da nekoliko glavnih točaka: i.) za organizacije civilnoga društva važno je postići neovisnost financiranja kako bi se očuvala i neovisnost djelovanja te je u tom smislu potrebno tražiti donatore za željene projekte, a ne pisati projekte za unaprijed dogovorene donatore; ii.) tijela javne vlasti i Vlada trebali bi jasnije dati do znanja da je suradnja s civilnim društvom potrebna i korisna; iii.) najbolji lijek za korupciju je transparentnost i javnost rada te dostupnost relevantnih podataka kako bi svatko mogao ocijeniti utječe li netko/nešto na djelovanje organizacije/tijela, koje bi moralo biti od općeg dobra; iv.) naredna prigoda za suradnju civilnoga društva i Vlade u ovom području svakako bi trebala biti vezana za antikorupcijsku kampanju Ministarstva pravosuđa, koja je, kako je najavljeno, trebala započeti početkom 2009., te su organizacije civilnoga društva pozvane da u toj kampanji i sudjeluju.

Okrugli stol *Prvih godinu dana provedbe Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije – Postignuća i izazovi* održan je 29. lipnja 2009., u zajedničkoj organizaciji Ureda za udruge, Ministarstva pravosuđa, GONG-a i Transparency International Hrvatske. Cilj skupa bio je raspraviti glavna postignuća i izazove u provedbi Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije, na temelju iskustava u prvoj godini provedbe ovog dokumenta. Podsjećajući da je suradnja s civilnim društvom jedno od temeljnih načela i ciljeva Strategije suzbijanja korupcije, okrugli stol poslužio je kao prigoda za otvorenu raspravu između državnih institucija i organizacija civilnog društva na temu provedbe antikorupcijskih mjera.

Kao nastavak provedbe spomenute mjere, u organizaciji Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske, Savjeta za razvoj civilnoga društva, Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva te projektnog tima TACSO Hrvatska, od 13. do 15. svibnja u Zadru održana je tradicionalna konferencija *Dani udruga*, na kojoj je ove godine sudjelovalo više od 180 članova udruga, zaposlenika državne i javne uprave, gostiju te ostalih uzvanika. Drugi dan konferencije, između ostaloga, održano je i pet paralelnih okruglih stolova, čija je svrha bila raspraviti aktualne teme od interesa za organizacije civilnoga društva, a jedna od spomenutih okruglih stolova organiziran je na temu *Važnosti izmjena Zakona o pravu na pristup informacijama za suzbijanje korupcije*. U radu Okruglog stola sudjelovali su predstavnici Ureda za udruge, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva uprave, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, GONG-a te brojnih drugih organizacija civilnog društva. Zaključcima i preporukama na okruglom stolu potvrdilo se kako je pravo na informiranje dio borbe protiv korupcije i povećanja razine integriteta demokratskih institucija svih razina vlasti, odnosno, da je pravo na pristup informacijama jedno od najvažnijih političkih prava i zato je važno unijeti ga i u Ustav Republike Hrvatske čime će biti omogućeno da se ovo pravo štiti i pred Ustavnim sudom podizanjem ustavne tužbe. S ciljem jačanja integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu tijela državne vlasti i s tim u vezi jačanja povjerenja građana u državne institucije, istaknuta je važnost upućivanja u zakonodavnu proceduru izmjena i dopuna Zakona o pravu na pristup informacijama. Sudionici okruglog stola također su se složili oko preporuke da Republika Hrvatska potpiše Konvenciju Vijeća Europe o pravu na pristup službenim dokumentima, koja propisuje minimalne standarde koje bi trebale poštivati sve države članice Vijeća Europe.

Stvaranje preduvjeta za veću otvorenost i transparentnost u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata

Veća transparentnost u donošenju novih javnih politika i utvrđivanje te primjena minimalnih standarda u savjetovanju državnih tijela i javnosti u tom procesu jedna je od temeljnih postavki Europske inicijative za transparentnost koju je Europska komisija pokrenula 2005. godine. Mnoge su europske zemlje, na tragu preporuka Europske komisije, utvrdile i kodificirale minimalne standarde u savjetovanju pri izradi i donošenju novih prijedloga programa, zakona i drugih propisa što se izrazito pozitivno odrazilo na percepciju javnosti o razini korupcije u radu tijela državne uprave. Spremnost na veću transparentnost i otvorenost u radu javne uprave na tragu je ciljeva Strategije reforme državne uprave za razdoblje 2008.-2011. te Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2006.-2011. Radi promicanja sudjelovanja javnosti u procesima odlučivanja Ured za udruge je zadužen razraditi modele i minimalne standarde savjetovanja s organizacijama civilnog društva i zainteresiranom javnošću o prijedlozima programa, zakona i drugih propisa te odgovarajuće programe izobrazbe.

Sukladno **mjeri 193.** Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 21. studenoga 2009. godine prihvatila *Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata* (NN140/2009). Donošenje Kodeksa objedinilo je zaključke proizašle iz širokog savjetovanja koje je Ured za udruge, u suradnji sa Savjetom za razvoj civilnoga društva, proveo s organizacijama civilnoga društva o ciljevima i sadržaju akta koji će pružiti smjernice za učinkovito savjetovanje državnih tijela i zainteresirane javnosti u postupku donošenja zakona i drugih akata, kao i postojeće dobre prakse savjetovanja koja već provode pojedina tijela državne uprave. Osim općih načela, standarda i mjera u postupcima savjetovanja, Kodeks je predvidio i izradu smjernica za njegovu primjenu te program sustavne edukacije koordinатора za savjetovanje koje bi trebala imenovati sva središnja tijela državne uprave odnosno uredi Vlade zaduženi za izradu nacрта zakona, drugih propisa i akata, kao kontakt osobe s ciljem dosljednog praćenja i koordinacije postupaka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.

Sadržaj Kodeksa uvelike je usklađen s aktom Europske komisije *Opća načela i minimalni standardi savjetovanja zainteresiranih strana od strane Europske komisije* (General principles and minimum standards for consultation of interested parties by the Commission' COM(2002)704), kojeg Europska komisija primjenjuje od 1. siječnja 2003. godine, kao i s Kodeksom sudjelovanja civilnog društva u odlučivanju (*Code of good practice for civil participation in the decision-making process*) kojeg je svojom Deklaracijom podržalo Vijeće ministara Vijeća Europe 21. listopada 2009.

Prihvaćajući Kodeks Vlada je istovremeno obvezala Ured za udruge da u roku tri mjeseca od objave Kodeksa u Narodnim novinama izradi Smjernice za primjenu Kodeksa i program sustavne edukacije koordinатора za savjetovanje koji će biti imenovani u državnim tijelima. Početkom veljače 2010. Ured za udruge izradio je Nacrt Smjernica za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata i istovremeno o njemu otvorio javnu raspravu. Osim objavljivanja na internetskoj stranici www.uzuvrh.hr o nacrtu Smjernica organizirane su i četiri regionalna savjetovanja - javne rasprave i to 16. veljače u Rijeci, 17. veljače u Zagrebu, 22. veljače u Osijeku i 5. ožujka u Splitu.

Revidiranim Akcijskim planom uz Strategiju suzbijanja korupcije iz ožujka 2010. predviđena je **mjera broj 142.:** *Izraditi smjernice za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata i pripremiti program izobrazbe o standardima i metodama savjetovanja.* Smjernice za primjenu Kodeksa još su jednom predstavljene na konferenciji *Novi oblici komunikacije s građanima*, koju su 24. svibnja 2010. u prostorima Hrvatskoga sabora zajednički organizirali Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske i Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija – HIDRA. Na Konferenciji je sudjelovalo oko 120 sudionika - predstavnika državnih institucija, akademske zajednice, medija i organizacija civilnoga društva, a u uvodnom dijelu konferencije sudionicima su se obratili državni tajnik u Ministarstvu uprave, veleposlanik Kraljevine Španjolske, izaslanica Predsjednika Republike Hrvatske, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske te predsjednik Hrvatskoga sabora.

Savjet za razvoj civilnoga društva o Smjernicama je raspravljao na svojoj drugoj sjednici, održanoj 28. svibnja 2010. Tekst smjernica usklađen je s primjedbama i prijedlozima iz javne rasprave i upućen je Povjerenstvu za praćenje provedbe mjera za suzbijanje korupcije. Na sjednici održanoj 27. srpnja 2010. godine, Povjerenstvo za praćenje provedbe mjera za suzbijanje korupcije poduprlo je primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću

u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata te Smjernica za primjenu Kodeksa kao podlogu za izobrazbu koordinatora za savjetovanja u tijelima državne uprave.

Sukladno **mjeri broj 143.**: *Imenovati koordinate za savjetovanje u tijelima državne uprave sukladno Kodeksu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata*, Ured za udruge početkom svibnja 2010. svim je središnjim tijelima državne uprave, odnosno, uredima Vlade Republike Hrvatske zaduženima za izradu nacrtu zakona, drugih propisa i akata dostavio prijedlog Smjernica za primjenu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, kao i molbu da imenuju koordinate za savjetovanje s ciljem dosljednog praćenja i koordinacije postupaka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću. Naglašena je važnost da to budu stalno dostupne osobe koje raspolažu ključnim informacijama o postupku / prijedlogu koji je u tijeku i budu spona između zainteresirane javnosti i nadležnog tijela koje izrađuje nacrt zakona, odnosno, nacrt nekog drugog propisa ili akta. U trenutku izvještavanja o provedbi ove mjere, svoje je koordinate imenovalo i o tome obavijestilo Ured za udruge 21. tijelo. Za imenovane koordinate u narednome razdoblju Ured za udruge priprema edukaciju o primjeni Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, a ciklus edukacija započeo je 7. srpnja 2010. u Centru za stručno osposobljavanje državnih službenika pri Ministarstvu uprave, gdje je održana pilot edukacija *Civilno društvo i javna uprava* na kojoj je prisustvovala i prva skupina koordinatora za savjetovanje.

Potpore sustavnom financiranju projekata i programa organizacija civilnog društva na području suzbijanja korupcije

U sklopu natječaja za financiranje programa i projekata organizacija civilnog društva još uvijek nisu dostatno pokriveni prioriteti suzbijanja korupcije. Ured za udruge je stoga Akcijskim planom zadužen da u suradnji s resornim institucijama nadležnima za dodjelu financijskih potpora organizacijama civilnog društva osmisli nove mogućnosti potpore programima i projektima suzbijanja korupcije i provodi odgovarajuće vrednovanje njihovih rezultata.

Sukladno tome, Ured za udruge u suradnji s davateljima financijskih potpora udrugama provodi **mjeru 189 (odnosno broj 141.)**: *Poticati sustavno financiranje projekata i programa organizacija civilnog društva kojima se na području informiranja i izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja razvija antikorupcijska svijest kod djece i mladih*. U 2008. i 2009. godini mjera se provodila u Uredu za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske koji je za projekte i programe koje su organizacije civilnoga društva prijavile na natječaj Ureda za ljudska prava iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava od ukupno predviđenih 1.600.000,00 kuna za 3 prijavljena projekta u području suzbijanja korupcije još u III. kvartalu 2008. godine dodijelio planiranih 110.000,00 kuna. Mjera se u IV. kvartalu 2008. provela i u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa. Raspisivanjem Natječaja za financijske potpore projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2008./2009. (Natječaj je bio objavljen u lipnju 2008. godine za četiri natječajna područja sa ukupno 20 podpodručja). Od ukupno 338 prijavljenih projekata, za podpodručje Razvijanje antikorupcijske svijesti u djece i mladih koje je jedno od osam podpodručja u natječajnom području Zaštita i promicanje ljudskih prava prijavljen je jedan projekt Udruge za demokratsko društvo koji je na temelju Odluke o raspodjeli sredstava projektima udruga donesene u prosincu 2008. godine sufinanciran sa 30.000 kuna. Na

natječaju u školskoj godini 2009./2010. Udruzi za demokratsko društvo odobreno je financiranje projekta Protiv korupcije u iznosu 60.000 kuna, a udruzi Zviždač odobreno je financiranje projekta Mirno rješavanje individualnih radnih sporova, s posebnim osvrtom na zaštitu ljudskih i radnih prava pojedinaca koji ukažu na korupciju i kriminal u sustavu obrazovanja i školstva u iznosu 180.000 kuna.

U organizaciji Ureda za udruge, a u suradnji s tijelima državne uprave – davateljima financijskih potpora – 25. i 26. veljače 2010. u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje Ministarstva uprave održani su Info dani o natječajima za potpore projektima i programima organizacija civilnog društva iz sredstava državnog proračuna i dijela prihoda od igara na sreću za 2010. godinu. Bilo je to prvo takvo događanje koje je okupilo gotovo sve davatelje financijskih potpora na nacionalnoj razini. Cilj ovih Info dana bio je da se zainteresiranim udrugama predstave natječaji koje će ministarstva, vladini uredi i Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva raspisivati u 2010. godini za financiranje programa i projekata udruga. Predstavljajući planirani natječaj za projekte i programe udruga u 2010. godini u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih, predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa naglasili su kako će prednost prilikom ocjenjivanja imati projekti, između ostalih, i u području borbe protiv korupcije. Nadalje, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva u svojim natječajima redovito financira projekte i programe udruga, koji provode antikorupcijske aktivnosti, kroz natječajno područje Demokratizacija i razvoj civilnoga društva. Valja reći kako je putem ovog natječajnog područja u 2009. od strane Nacionalne zaklade udrugama dodijeljeno nešto više od 4,7 milijuna kuna.

U sklopu svojih nadležnosti kao Jedinice za provedbu projekata EU za sektor civilnog društva, Ured za udruge je tijekom 2009. pratio provedbu te sufinancirao niz projekata u sklopu programa PHARE 2006 (Demokratizacija i ljudska prava) koji su ujedno pridonijeli provedbi ciljeva Strategije suzbijanja korupcije (npr. projekt GONG-a usmjeren jačanju transparentnosti u radu tijela lokalne uprave, vrijedan preko 600.000kn). Nadalje, Ured je pripremio natječaj vrijedan 1 milijun eura u sklopu programa IPA 2008 za jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za praćenje provedbe reformi u području suzbijanja korupcije i transparentnosti javne uprave, te osigurao sredstva za nacionalno sufinanciranje projekata u tom području. Evaluacija predloženih projekata je pri kraju i trebali bi početi s provedbom do kraja 2010.

Jačanje transparentnosti i odgovornosti državnih tijela pri dodjeli financijskih potpora programima i projektima udruga iz državnog proračuna

U skladu sa svojom ulogu koordinatora rada davatelja financijskih potpora za projekte i programe organizacija civilnog društva iz državnog proračuna, Ured za udruge je nastavio s nizom aktivnosti usmjerenih jačanju integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu tijela državne vlasti koja financiraju udruge.

Ured za udruge svake godine prikuplja podatke o financiranju organizacija civilnoga društva, kao i podatke o usklađenosti procedura u tijelima – davateljima financijske potpore s procedurama koje propisuje *Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore projektima i programima udruga*, usvojen u Saboru u veljači 2007.(NN 16/2007). Ti se podaci objedinjuju u cjelovito izvješće koje Ured podnosi Vladi Republike

Hrvatske, u skladu sa zahtjevima transparentnosti i javnosti podataka o financiranju udruga/organizacija civilnog društva koje postavlja već spomenuti Kodeks.

Kao i za proteklih nekoliko godina, Ured za udruge je izradio detaljno Izvješće o dodijeljenim financijskim potporama za projekte i programe organizacija civilnoga društva u 2009. godini, s preporukama za unaprjeđenje sustava dodjele spomenutih potpora, kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 6. svibnja 2010. U svrhu izrade spomenutog izvješća, Ured za udruge zatražio je i prikupio izvješća o financiranju projekata i programa organizacija civilnog društva iz državnog, županijskih, gradskih te općinskih proračuna. Na osnovu prikupljenih podataka svih davatelja financijskih potpora, iz državnog proračuna, dijela prihoda od igara na sreću, sredstva iz naknada onečišćivača okoliša te iz sredstava proračunske zalihe u 2009. godini programima i projektima organizacija civilnog društva dodijeljeno je u obliku financijskih i nefinancijskih potpora ukupno 529.596.954,21 kuna. Na temelju dostavljenih izvješća s regionalne i lokalnih razina, možemo utvrditi da je iz županijskih proračuna programima i projektima organizacija civilnoga društva dodijeljeno 375.052.118,51 kuna, iz gradskih proračuna 464.672.533,04 kune, a iz općinskih proračuna 217.044.533,04 kune. Jedna od preporuka usvojenih uz Izvještaj tiče se potrebe korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije u natječajnim postupcima, posebice u zaprimanju dokumentacije pretežno ili isključivo elektronskim putem, što uvelike ubrzava cijeli postupak vodeći računa da troškovi postupne informatizacije natječajnih postupaka budu razmjerni ciljevima natječaja i vrsti potpora koje se dodjeljuju.

Tijekom 2009. i 2010. nastavljene su aktivnosti u svrhu ispunjenja **mjere broj 21 (odnosno mjere broj 15.):** *Provoditi sustavnu informatizaciju postupka dodjele financijskih potpora projektima i programima organizacija civilnoga društva iz Državnog proračuna i unaprijediti jedinstvenu, javno dostupnu bazu podataka o dodijeljenim potporama.*

Ured za udruge je u funkciju stavio poseban i zaštićen dio svojih mrežnih stranica, namijenjenih upravo davateljima financijske potpore, na kojima mogu pronaći informacije o udrugama koje nenamjenski troše dodijeljena im javna sredstva ili na bilo koji drugi način krše svoje ugovorne obveze. Portalu za donatore pristupa se putem posebnog korisničkog imena i lozinke, koje će se dodijeliti svim službenicima koji rade na poslovima financiranja projekata i programa organizacija civilnoga društva iz državnog proračuna, a s vremenom se planira ovu vrstu koordinacije širiti i na regionalnu, odnosno, lokalne razine.

U suradnji s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva Ured za udruge je započeo s predstavljanjem postojećeg informacijskog sustava za praćenje financijskih potpora udrugama *Potpore plus* koji će biti ponuđen na korištenje svim državnim tijelima.

Prijedlogom Odluke o uvjetima i načinu financiranja projekata i programa od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj predviđena je uspostava jedinstvenog informacijskog sustava u kojemu bi se moglo sustavno pratiti sve aspekte provedbe projekata i programa udruga financiranih iz državnog proračuna.

Također, uočena je potreba izrade priručnika kojem bi bila svrha ukazati na obvezu pridržavanja odredaba iz Kodeksa kako bi se na taj način spriječile zlouporabe kod dodjele financijskih potpora za projekte i programe organizacija civilnoga društva, te potencijalni sukob interesa. Priručnik je temelj za provedbu programa izobrazbe davatelja financijskih potpora na svim razinama, s posebnim naglaskom na jedinice lokalne i područne samouprave.

U tu svrhu, Ured je zadužen za provedbu **mjere 194. Izraditi Priručnik za primjenu Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore projektima i programima udruga.** Priručnik su zajednički pripremili Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske i Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, a prilikom provedbe ove mjere Ured za udruge proveo je nekoliko aktivnosti:

- krajem rujna 2008. godine Ured je tiskao brošuru s tekstem Kodeksa na hrvatskom i engleskom jeziku;
- 1. listopada 2008. Ured za udruge održao je s predstavnicima tijela državne uprave koji neposredno rade na provedbi natječaja za dodjelu financijskih potpora programima i projektima udruga Seminar o uspostavi sustava praćenja i vrednovanja natječaja tijela državne uprave te programa i projekata organizacija civilnog društva financiranih iz sredstava državnog proračuna;
- 2. i 3. listopada 2008. Ured za udruge o uspostavi sustava praćenja i vrednovanja natječaja tijela državne uprave te programa i projekata organizacija civilnog društva financiranih iz sredstava državnog proračuna održao je seminar sa stručnjacima koji su se odazvali javnom pozivu Ureda za udruge za iskaz interesa za sudjelovanje u stručnom praćenju i vrednovanju natječaja tijela državne uprave te programa i projekata organizacija civilnog društva financiranih iz sredstava državnog proračuna;
- 6. i 7. listopada u Dubrovniku na 1. nacionalnoj konferenciji davatelja financijskih potpora i donatora „Za Dobro.BIT!“ koju je organizirala Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Ured za udruge je održao dvije radionice o primjeni Kodeksa, izvješćivanju o financiranju programa i projekata udruga i raspisivanju i provedbi natječaja na nacionalnoj i lokalnoj/regionalnoj razini.

Priručnik o primjeni Kodeksa izdan je u listopadu 2009. i vrlo detaljno razrađuje sve pojedinosti dodjele financijskih potpora za projekte i programe organizacija civilnog društva te služi kao vrlo precizan vodič svim davateljima financijskih potpora na državnoj, ali i županijskim, gradskim i općinskim razinama. Korištenjem Priručnika značajno se sužava prostor za nedosljednosti i nepravilnosti u postupcima dodjele financijskih potpora organizacijama civilnog društva iz državnog proračuna.

Kao izravni nastavak spomenute mjere, u revidirani Akcijski plan je uvrštena nova **mjera broj 144.: Provoditi sustavnu edukaciju službenika u tijelima državne uprave i jedinicama lokalne i područne samouprave o primjeni standarda i mjerila za dodjelu financijskih potpora programima i projektima udruga.**

Sukladno tome, Ured za udruge je, u suradnji s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnoga društva, otpočeo je ciklus edukacija o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, usvojenog u Hrvatskome saboru u veljači 2007 (NN 16/2007).

Podaci prikupljeni unazad dvije godine s razina lokalne i područne samouprave pokazali su značajne razlike u procedurama dodjele financijskih sredstava među pojedinim jedinicama lokalne i područne samouprave, a u velikom dijelu i značajna odstupanja od procedura propisanih Kodeksom. Sve to ukazalo je na potrebu izrade Priručnika o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, kojeg su Ured za udruge i Nacionalna zaklada zajednički objavili u listopadu 2009. godine.

Prva edukacija ove vrste organizirana je 18. i 19. svibnja u Rijeci, za jedinice regionalne i lokalne samouprave u tri županije: Primorsko-goranske, Istarske i Ličko Senjske, a sudjelovalo je nešto više od 30 sudionika, odnosno, službenika koji izravno rade na poslovima dodjele financijskih sredstava organizacijama civilnoga društva, kao i nekoliko čelnika tijela jedinica lokalne, odnosno, područne samouprave, a u uvodnom dijelu edukacije predstavnik Ministarstva pravosuđa govorio je o važnosti transparentnih procedura u dodjeli financijskih sredstava udrugama na svim razinama kao dijelu antikorupcijskih mjera. Edukacije u Splitu, Zagrebu i Osijeku dogovorene su za rujan 2010.

Mjerom broj 145., Ured za udruge zadužen je *izraditi nacrt Zakona o organizacijama civilnoga društva koje djeluju za opće dobro te provesti postupak savjetovanja* u svrhu daljnjeg jačanja transparentnosti i odgovornosti u financiranju aktivnosti organizacija civilnog društva koje se smatraju od interesa za opće dobro.

Na temelju smjernica utvrđenih Nacionalnom strategijom za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva i pripadajućim Operativnim planom provedbe, Ured za udruge još je 2008. godine osnovao međuresornu radnu skupinu koja je načinila Prijedlog rješenja temeljnih pitanja uređenja statusa organizacija koje u Republici Hrvatskoj djeluju za opće dobro. Navedenim dokumentom naznačeni su kriteriji za stjecanje statusa organizacija civilnoga društva koje djeluje za opće dobro. Istraživanje koje je 2009. godine proveo Institut za javne financije o mogućnostima stvaranja poticajnog poreznog sustava za razvoj i djelovanje organizacija civilnoga društva i organizacija koje djeluju za opće dobro u Republici Hrvatskoj s usporednom analizom stanja u zemljama članicama EU potvrdilo je da je civilno društvo u Hrvatskoj doseglo stupanj razvoja na kojemu je potrebno uvesti razliku između organizacija koje se osnivaju s ciljem obavljanja djelatnosti za opće dobro i organizacija koje se osnivaju radi zadovoljavanja potreba svojih članova. Na temelju tih rezultata te na temelju spomenutog dokumenta vezanog uz kriterije za stjecanje statusa organizacija koje djeluju za opće dobro, uža stručna radna skupina Ureda za udruge je u 2009. izradila nacrt Zakona o organizacijama koje djeluju za opće dobro, o kojem je pozitivno mišljenje dao i Savjet za razvoj civilnoga društva na sjednici održanoj 11. prosinca 2009.

Uz određene izmjene koje su predložili članovi Savjeta za razvoj civilnoga društva, tekst nacrta Zakona upućen je u savjetodavnu proceduru od koje se očekivalo da ponudi rješenje za nadležno tijelo koje bi vodilo postupak dodjele i praćenja statusa organizacija koja djeluju za opće dobro, a koje je u nacrtu Zakona ostalo otvoreno. O nacrtu Zakona raspravljalo se u Centru za nezavisnu kulturu mladih, gdje je savjetovanje na ovu temu organizirala Mreža mladih Hrvatske, te u Gradskoj skupštini Rijeke, gdje su Ured za udruge i Udruga za razvoj civilnoga društva SMART organizirali regionalno savjetovanje o tekstu nacrta Zakona. Zadnji tekst nacrta Zakona dostavljen je na mišljenje i svim tijelima državne uprave, a o njemu je raspravljao i novi saziv Savjeta za razvoj civilnoga društva na svojoj drugoj sjednici, održanoj 28. svibnja 2010. Također je provedena 30 dnevna javna internetska rasprava o nacrtu Zakona a sve pristigle primjedbe i i prijedlozi objavljeni su na internetskoj stranici Ureda za udruge. Obzirom na brojne nedoumice koje još uvijek postoje vezano za sam tekst zakona, kao i zbog važnosti pitanja koje će ovaj zakon uređivati, što iziskuje temeljite konzultacije svih dionika, produljen je rok njegovog upućivanja u proceduru na 30. rujna 2010. U međuvremenu u Vladinu proceduru je upućen nacrt *Odluke o načinu i uvjetima financiranja projekata i programa od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj* kojim bi se pridonijelo većoj usklađenosti u postupanju davatelja financijskih sredstava za te projekte i programe udruga, pogotovo u odnosu na sve veće zahtjeve praćenja provedbe i vrednovanja rezultata projekata financiranih iz javnih izvora.